

Отъ Софийската Градска Община.

Отъ живущитъ въ София сопотници.

тила на поета едно голѣмо писмо, въ което избро-
ява произведениѣ отъ него Вазовъ произвеления.

IV.

Творчеството на Ив. Вазовъ¹⁾

Творчеството на Ив. Вазовъ е грамладо и
най-разнообразно. Той е работилъ въ областта
на всичкиѣ литературни родове. Споредъ това ше
раздѣлимъ работата на три
части: 1. Стихотворения, 2. Бе-
зетристиката и 3. Драми. Накрай
ще поменемъ и за Вазова като обще-
ственъ дѣлецъ.

За всичко това ше си послужимъ съ
извадки отъ най-добритѣ статии на най-
вѣстнитѣ въ литературата ни критични и
писатели.

Стихотворения

Ивъ „Вазовъ“ за своето твор-
чество²⁾ отъ М. Арнаудовъ (Вазовия
юбилеен сборникъ, подъ редакцията на
д-ръ Ст. Романски).

За да разберемъ поета въ неговитѣ
домогания като писателъ, въ неговата
програмъ, необходимо е да знаемъ прѣди
всичко дѣтъ нѣматъ темперамента му и
прѣдметъ му. Езиковото е дѣлобавитъ изворъ
на едлхновенето, огласдалото, въ което
се огразва свѣтътъ, освѣтленето, което
подувачтъ нѣщата и прѣживяванията,
другото — задѣлчѣта, що му се поставя
отъ срѣда и условия, съ тѣхнитѣ огра-
ничения, интереси и събития, дали насока
на поривитѣ му. Вѣрнѣ ли е на тѣхъ
дѣтъ стихихъ, едната дошла отъ вѣтъ, дру-
гата заложена отъ вѣтри, той ще намери
своего заслужено мѣсто въ общия развой
и ще спечели признание у съврѣмени-
цитъ си. Той ще си изработи, освѣтъ-
това, една теория, която има както устой-
чивостъ прѣвъ цѣлния му животъ, така и
оправдане въ очитѣ му, като истинска
необходимостъ на историческия моментъ.

Съ огледъ къмъ темперамента на поета
твърдѣ важна роля гърба да приписемъ
на неговия ентузиазмъ. Вазовъ е
една вѣрваща натура — вѣрваща въ най-

широкъ смисълъ, т. е. въодушевена отъ силна
жажда да познае и да се свѣе съ божественото,
както го вижда въ природата, въ народа, въ идеала
на човѣка, въ борбитъ на човѣшкостото. Пинѣтъ
отъ тази любовъ къмъ възвишенето, и отгрезватъ
себе си, той не ше прѣстане никогда да дѣри
свѣтълото, доброто, общеносеното, и никогда той
нѣма да бѣде сломенъ отъ мрачни прѣдчувствия

или отъ невеналитѣ на сѣдбата. Той дѣна въ-
духа на блажената самозабвѣна, той е частна
отъ свѣтъта, изтъмненъ съ толкова красота, той е
признателенъ синъ на рода си, на страната си,
за които храни всѣяго вѣзторгъ. И видю на
трони срѣнето му толкова, колкото зрѣншето на
хора, живеша отъ усѣтъ за възвишенето, за-
бравилъ боязната искра въ себе си и ставали
робни на долненъ еготизмъ. Конекъ за
чистота на душата, за разширенето ѣ до
сѣждѣ на всички човѣшко и да служба
на обществото въ стремѣжа му къмъ
напрѣдѣлъ и свобода, — ето основнитѣ
натощ на този поетъ, който, като никой
другъ отъ своитѣ събратя у насъ, е
сумѣлъ да стане ехо на по-голѣмѣ дѣлъ
отъ мислѣната и метѣщата народа маса.

Понякъта му въ зоритѣ на новия бъл-
гарски животъ, т. е. въ надвечерето на
освобожденето и въ началата на култур-
ното ни подигане, прѣпрѣдѣли кон-
кретнитѣ цѣли на неговото изку-
ство. Въ една срѣда, гдѣто царя такана
неживностъ, въ една държавѣ, ставана
палка на бѣсно партизанство, и въ едно
общество, чийто кумиръ нѣма видю общо
съ идеалитѣ на поета, не може, не бива
да се мисли за друга литература, освѣтъ
за такава, що би обявила война на мрака,
на покарвѣната, на застой. Музата на поета
се зове дѣтъ гъ; ти не прѣзвѣна искусство
само за себе, нѣши за невоина радости,
изливания на суетата или на гордостѣта,
Всичко, що се брѣи умъ и способностъ
въ тази страна, е дължико да употребѣи
свѣтътѣ си за прѣязмогане на мъртви-
лото и за издигане нацията до она ви-
сота, на която стоятъ изнѣрѣвѣнати ни
се нѣвоина цивилизацията народитѣ. Човѣ-
кътъ на перото, на въздушенето не
прави изключение. И той има складно
признание, само че му служи по особѣнъ
начинъ — въ зависимостъ отъ дарбитѣ
си и срѣдствата си.

И така, любовъ — т. е. съзнание, че
не си много по-добъръ отъ другитѣ, вѣра
въ гържеството на божия дѣлъ у бѣд-
ливия човѣкъ и готовностъ да идешъ срѣну
живитѣ не се бѣтъ, а съкъкъ. Почна-
тъкъ, въ това евангелие на съврѣмениа
човѣкъ иде устремѣтъ къмъ „дѣши
цѣли“: честъ, правда и свобода (Подъ-
а на него небо, 14). Редомъ съ тѣхъ:
упоренъ трудъ, грузъ физически и ум-
ственъ, — защото трудътъ е животъ, тру-

Отъ театръ „Ренесансъ“.

¹⁾ Всичко каквото помѣтвѣме за твор-
чеството на Вазовъ, е извадки отъ най-
добритѣ статии, писани по юбилеа. До-
колкото можахме, гледахме да прочитѣ-
раме само най-характернитѣ пасажѣ.